

## 1946 Noen blad Reklev

Olsen er ikke det mest originale navnet i Norge, for å si det mildt. Disse sen-navnene gir oss en indikasjon på at vi snakker om en danske eller nordmann, mens son-navn leder oss ofte til en svenske. Vår Olsen til å begynne med her, er Peder Olsen, født på Levanger i 1798, utenfor ekteskap - som sønn av en Ole Nilsen Haugskott. Peder Olsen gifter seg den 19. november 1829 med Sophie Jensdatter, som var født i Stadsbygd i 1809 av foreldre Jens Michelsen og Ane Catrina Berget, som senere kom flyttende til Frol. Peder og Sophie bodde på gården Matberg, og tok sitt etternavn derfra, som var ganske så vanlig på den tiden. Blant sine barn, fikk de den 30. november 1841 en datter som ble døpt Ane, altså Ane Matberg, og som senere skulle bli gift med byggmester Reklev.

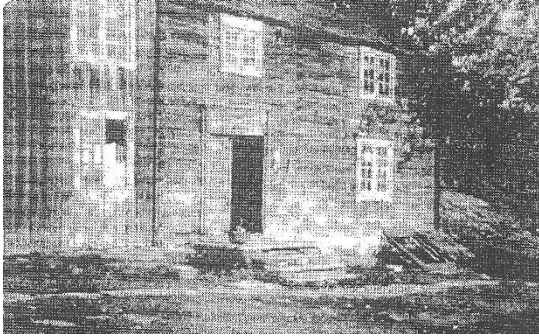
På gården Munkeby i Levanger bodde det i 1800 en liten jente på sju år som het Ane Martha Andersdatter. Da hun vokste til møtte hun Peder Jensen Volan fra gården Guddingen i Vuku i Verdal. Resultatet av dette møte var en sønn født utenom ekteskap i 1818. Han fikk navnet Andreas. Faren Peder synes å ha stukket av, og Andreas fikk opphold på Munkebyvallet, hvor han i sin ungdomstid tjente på hovedbruket Munkeby. Hans mor Ane Martha giftet seg med Johannes Olsen, som var betydelig år eldre, visstnok 24 år. Han hadde husmannsplassen Dygdal under gården Nossum.

Malene Johnsdatter ble født i Stjørdal i 1812. Da hun flyttet til Skogn, traff hun nevnte Andreas. Det resulterte i sønnen Johan Tiberius, altså født utenom ekteskap. Men så giftet de seg 17. mai 1842, og fikk samme året sønnen Paul Martin. Og et par år senere fikk de en datter: Ane Margrethe. Familien bosatte seg etter hvert på Dygdal. Andreas fikk daglønn for arbeidet han utførte på hovedbruket. Samtidig fikk han erfaring som bygningsarbeider fra arbeid han fikk rundt i bygda. Det var nok han som påvirket sin sønn Paul Martin, som senere ble en meget kjent byggmester.

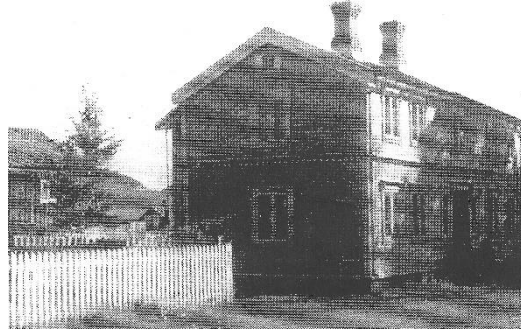


*Paul Martin & Anna Reklev*

Dermed kan vi koble sammen Paul Martin Dypdal og Ane Pedersdtr Matberg som giftet seg på Levanger den 18. november 1864. Som 30-åring i 1872 kom Paul Martin og hans familie til Stjørdal og overtok husmannsplassen Reklev, under Ree gård. De hadde da to barn: Anna på 7 og Stinus på 5. Reklev ble derfor slektsnavnet som ble brukt. Paul og Ane fikk til sammen 11 barn, hvorav 9 vokste opp og fikk etterkommere. Etter fem år ovenfor Ree, kjøpte de eiendommen Øianlund i Kirkevegen, senere en del av Kjøpmannsgata i Stjørdal.



*Reklev i Kleiva nord for Ree*



*Øianlund*

De innledende opplysninger her, har jeg tjuvlånt hos Torbjørn Reklev. Disse er her og nå ikke verken nødvendige eller interessante for det som skal fortelles videre i et kapittel. Men av erfaring gjennom noen tiår, vet jeg at slike oversikter kan dukke opp i andre sammenhenger og åpne helt andre vinklinger av vår regionale historie. Ikke kun kan det være nyttig for ulike familier og slektsforskere, men de kan åpne, eller dokumentere gjennom hukommelse, helt nye historier og hendelser. Derfor kan familiære bakgrunner bli et viktig redskap for noen.

Paul Martin Reklev utviklet seg til å bli en dyktig snekker som snart satt som anerkjent byggmester med et stort antall ansatte. Sønnen Stinus skulle bli den eneste sønnen som fulgte i farens fotspor. I 1896 var far og sønn ute på Storfosna og bygde storfjøset til godseier Hagen. De var i Sulitjelma og bygde arbeidsbrakkene da gruvevirksomheten startet for fullt. Og de bygde i 1904 ferdig Halsen barneskole, som kostet 8 320 kroner. Skolen sto til 1970. Da gammelskolen ble revet fant de ei fjøl i veggen med navnene på de som hadde vært med å bygge skolen. (Mrk: i september 2023 begynte byggingen av ny Halsen barneskole). Men aller mest kjent ble byggmester Reklev for sine mange kirker. Det sies at han var ansvarlig for hele sju kirker, blant disse: Hammerfest, Mosvika, Horg, Alstadhaug og Sulitjelma.



*Horg kirke på Lundamo (foto fra web'n til Melhus kirkelige fellesråd)*

Da Meråkerbanen ble bygget, skapte den også store ringvirkninger. Alt dette tiltrakk seg arbeidssøkende fra hele landet. En av disse utallige familiene som kom nordover var familien Ole og Marit Rise fra Oppdal. De kom til Stjørdal med sin sønn Halvor Olsen Rise, f. 11. november 1871. Den 18. november 1889 står oppdalsgutten Halvor brudgom. Ved hans side står Anna Pauline, eldstedatter til byggmester Reklev. En kan vel si at dette la grunnlaget for det som skulle bli dynastiet Rise innen korpsmusikken i Stjørdal, godt hjulpet også gjennom svogeren Stinus, bror til Anna Pauline. Det var nok Halvor og Stinus som fikk satt i gang forløperen til Halsen musikkforening, og sto meget sentralt da foreningen ble formelt stiftet i 1921. I stiftelsesåret utgjorde halvparten av medlemmene: Halvor, fire sønner og svogeren Stinus. Anna Pauline døde i 1941 og Halvor i 1943. Musikkdynastiet Rise skulle vedvare i generasjoner fremover. En av de mest fremtredende var deres sønn Ole (1896-1952), musikkøyntnant og dirigent.

Stinus Reklev bygde en baldakin i Værnes kirke. Den ble senere revet, mens hans initialer skal stå skrevet i en takås i kirken. I 1922 slo lynet ned i låven på gården Minde, og hele fjøset med alle dyrene brant ned. Stinus og Halvor Rise fikk oppdraget med å bygge nytt fjøs. Under 50-års jubileet for Horg kirke, som ble feiret etter krigen i 1946, var Stinus tilstede som eneste gjenlevende av bygningsarbeiderne. Han fortalte da at det tok 18 måneder å få kirken ferdig, og at det var meget krevende å bygge det 40 meter høye tårnet. Stinus døde samme høst som jubileet ble



*Musikkdynastiet Rise, her representert med Ole (1896-1952) og hans fem sønner (bildet lånt av Eva Rise)*



*Inga & Stinus Reklev, tegnet av Amund Hagen*

feiret, 79 år gammel. Aasta Reklev forteller om sin far at uansett om han spilte under arrangement, i lokaler eller marsjerte i gata på 17. mai, kunne far Stinus spørre mor Inga etterpå: «*Koinn du hør basssen, kjerring?*» - noe hun samtykket i hver gang.



*Eiendommen ved Thyholtvegen slik den var frem til 1999*

Ingfrid Lundli, barnebarnet til Inga og Stinus, forteller at hennes far Ivar ble arrestert av Gestapo forsommeren 1942. Ingfrid, som var fem år, husker at tyskerne rettet en pistol mot faren mens hun ble brutalt sparket til sides. Det satte dype og merkbare spor i det unge barnesinnet. Ivar ble tatt med til Volla, ved Studentersamfunnet i Trondheim. Senere havnet han på Falstad, hvor familien fikk besøke ham. Mor Gudrun skjønnte ikke hvorfor far var arrestert. I februar 1943 ble det hele oppklart. Tyskerne hadde tatt feil person! Det var ikke Ivar de var ute etter, men hans bror Ingvald, f. 1900. Ingvald var da nygift med Ingeborg Stuesjø fra Tydal og var ikke i Stjørdal, men i Sandefjord hvor han var sekretær i NKP. En dag han var i Stjørdal kom en lensmannsbetjent og fortalte at han hadde en arrestordre på Ingvald dagen derpå. Men Ingvald fortalte mor Gudrun at det var ingen fare på ferde, han hadde ingen grunn til å flykte. Men det var nok det han skulle ha gjort, for dagen derpå kom tyskerne og tok ham med til Misjonshotellet i Trondheim. Gudrun Reklev besøkte ham der, og hun var den siste i familien som så ham. Kort tid etterpå ble han sendt til Tyskland og kom aldri tilbake. Ingvald Reklev døde den 17. august 1943 i konsentrasjonsleiren Sachsenhausen i Oranienburg i delstaten Brandenburg, 35 km nord av Berlin. Konsentrasjonsleiren Sachsenhausen var en leir for politiske fanger. Leiren hadde en spesiell stilling blant tyske konsentrasjonsleirer, siden hovedkvarteret og utdanningen av SS-vakter ikke lå langt ifra leiren. Noen dager etter arrestasjonen av Ingvald fødte hans kone Ingeborg en sønn.



*Olaf Reklev som ungdom og litt eldre*

Så skal vi til Olaf Reklev, f. 27. februar 1904 - sønn av Inga og Stinus Reklev. Døpt 1. mai med faddere: Anne Rise, Halvor Rise, pige Ingebjørg Berg og Martin Reklev. Han er på et vis hovedårsaken til dette kapitlet. Min nabo Odd Reklev, f. 27. januar 1948 i Hommelvik og gift med Unni Aspen fra Trondheim - har gjennom noen år fortalt meg diverse vinklinger hva gjelder Olaf Reklevs liv og skjebne. Hovedpoenget var at hans onkel, Olaf - hadde dødd i 2. verdenskrig. Dernest at han under krigen hadde sittet i japansk fangenskap, og døde på vei hjem. Flere kommentarer, mindre håndskrevne lapper og ark uten kilder, at han kom hjem fra USA med en hvalbåt - alt ble uoversiktlig. Til slutt ble det tatt i bruk for mange «bogos parts» (falske reservedeler), og jeg konkluderte med at historien var et eksempel på ballongen som vokste og vokste og burde ha sprukket for lenge siden.

Det som forvirret mest var følgende fra en udokumentert svensk web som sier: «*Olaf Reklev norsk sjöman i andra världskrig, lägerfänge i Japan, dog på väg hem til Norge 1946*». I henhold til dødsattesten som jeg har fått tilgang til, døde Olaf Reklev av kreft ved Betanien Hospital i Bergen den 6. november 1946. I «Legeerklæring om dødsfall» står det at Olaf Reklev's fødested og bosted var Sandefjord? Hadde det noe med broren Ingvald å gjøre? Det skal tilføyes at familien Reklev hevder at Olaf Reklev skulle ha vært gift med en engelsk kvinne, trolig i London, uten at familien kjenner noe til henne. På dødsattesten er han ikke nevnt som gift, enkemann eller skilt. Og hvorfor er hans bopel på dødsattesten i ettertid oppgitt med blyant å være Bergen? Han bodde vel kanskje der da i 1946 - siden han døde der?

Fra Krigsseilerregistret har jeg hentet følgende hva gjelder Olaf Reklev:

	Stilling	Påmønstring	Dato	Avmønstring	Dato
M/S Siljestad	Ukjent	Havn	Ukjent	Havn	06.06.1940
D/S Ravnanger	Smører	Havn	12.07.1940	New York	11.11.1940
M/S Teneriffa	Motormann	Ukjent	Ukjent	Flyangrep	26.02.1941
D/S Douro	Ukjent	Ukjent	Ukjent	Flyangrep	06.05.1941
D/S Solund	Donkeymann	Ukjent	12.06.1941	Ukjent	16.02.1942
D/S Edle	Donkeymann	London	18.03.1942	Newcastle	23.07.1942
D/S Edle	Donkeymann	Cardiff	07.08.1942	Newcastle	05.02.1943
D/S Royal	Donkeymann	London	13.02.1943	Middlesbrgh.	13.08.1943
D/S H. Wessel	Donkeymann	London	30.08.1943	Hull	13.10.1945

Krigsseilerregisteret, ved historiker Ole Jørgen S. Abrahamsen, bekrefter at Olaf Reklev var utsatt for angrep av tyske fly i 1940 og 1941, begge utenfor Storbritannia. Den 11. november 1940 ble D/S Ravnanger overfløyet av det de trodde var et engelsk fly ut ifra observasjon av et grønt lys under buken. Klokken var da 00:25 og det var klart måneskinn. Skipet gikk for halv maskin i påvente av å entre en konvoi. Men da flyet kom tilbake for andre gang ble det observert en vannsøyle ca. 2-3 skipslengder unna, og akkurat da flyet passerte, skjedde en kraftig eksplosjon under Ravnangers forskip, og hun begynte å synke med baugen. En av livbåtene ble fanget og trukket under da skipet sank, men de fem som hadde vært i den klarte



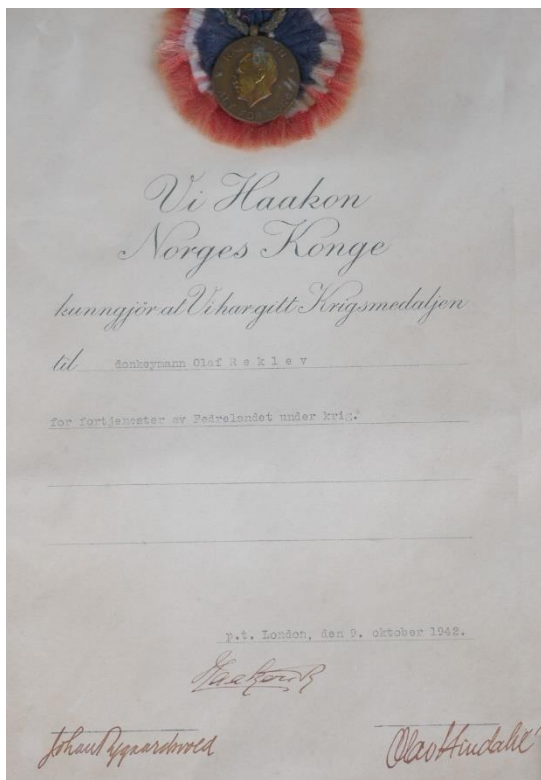
*D/S Ravnanger (H. Larsson-Feddes samling)*

komme seg opp på flåter som drev forbi. Maskinisten Ola Mikal Karlsen ble sist sett på vei til sin lugar, og gikk trolig ned med skipet. 26 overlevde. I noen papirer står det at en Thorleif Olsen fra Stavanger også omkom under torpederingen. Men det er ikke rett, da denne Thorleif, som var en del av mannskapet straks før mens de lå i land, hadde en ulykke og druknet i Middlesbrough. Da motorredningsbåten med de overlevende satte kursen mot land, var skipets baug på bunnen mens akterspeilet hennes var synlig over vann. Det var trolig en tysk He115 fra 3./K.Fl. Gr. 906 som senket skipet i Tees Bay på østkysten av England.



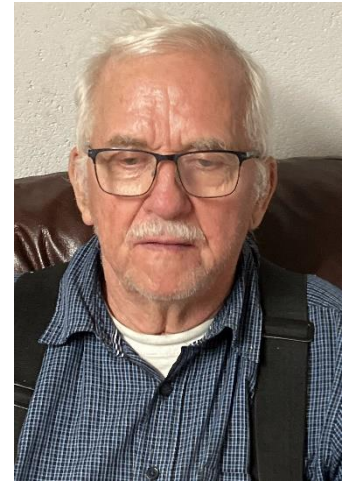
*M/S Teneriffa (foto: Arne Gundersen)*

Tross denne torpederingen, gikk det ikke lang tid før Olaf Reklev igjen mønstret på. Denne gangen på M/S Teneriffa. Den 26. februar 1941 skulle M/S Teneriffa følge en vestlig konvoi til St. John, og befinner seg i Bristol Channel da tyske fly angriper. Skipet og mannskapet klarte seg bra mot de tre første angrepene, men klokken 14:05 ble de utsatt for et fjerde angrep som traff med tre bomber på styrbord side, som gjorde at platene til luke 2 og 3 forsvant, samt slo et stort hull inn i maskinrommet, og motorene regelrett stoppet. De fikk tre livbåter på vannet, den fjerde hadde blitt sprengt i stykker. Klokken 14:25 så de skipet gå ned på 27 favner. Fem minutter etterpå ble de plukket opp av M/S Perdita (Permita?) og satt i land dagen derpå i Cardiff.



**Krigsmedaljen**

Igjen ser en av skipsregisteret at Olaf Reklev mønstret på ganske så tett etter denne senkningen også. På et halvt år hadde han blitt senket 2 ganger, men går likevel frivillig ombord på handelsskip som seilte i den gang verdens farligste farvann, hvor skip i hans følge ble torpedert daglig kun noen meter unna. Han så døden i øynene hele tiden, ble selv nesten drept to ganger - og måtte gjennomgå en kamp med seg selv dag og natt. Marerittene måtte komme enten han ville eller ikke. Hvor ofte i søvne så han seg selv bli drept? For de fleste mennesker vil 1 torpedering være mer enn nok til at psyken avmønstrer deg for godt. I litteraturens verden benyttes ofte følgende uttrykk: «*Han hadde nerver av stål*». Olaf Reklev og hans skipskamerater i handelsflåten under krigen var ikke stålsatt nok for norske myndigheter.



*Bjørn Werklund utformet og redigerte slektsboka til familien Reklev i 1995*

Verken Krigsarkivet, boka «Ingen nåde» av Kristian Ottosen eller andre kilder jeg har lett i, sier noe om et japansk fangenskap hva gjelder stjørdalingen Olaf Reklev. Derimot viser registeret at Olaf mønstret på igjen på nye skip straks etterpå, og sto om bord under hele krigen helt til han mønstret av 12. oktober 1945, flere måneder etter at krigen var slutt. Altså kunne han ikke ha blitt tatt til fange av verken Japan eller noen annen nasjon.

En skal huske at register og historiebøkene ikke forteller så meget om andre flyangrep, sammenstøt eller hendelser under krigen, enn akkurat de skip som gikk ned. En ting er sikkert, Olaf seilte under hele krigen, i et farvann hvor de når som helst kunne bli senket. Hva han så, kjent og følte, vil vi aldri få rede på. Uansett, det måtte ha vært en kraftig påkjenning. Norske myndigheter har på ingen måter behandlet våre krigsseilere slik de burde. Olaf Reklev ble den 9. oktober 1942 tildelt Krigsmedaljen.



*6. juli 2023: søsknene Unni og Odd Reklev*